

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	22 juni 2022	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-BSB-2020-0913	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82401B0C	DOORKIESNUMMER	030-258 9111
UW BRIEF VAN	8 september 2021	FAX	030-258 9112
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften	ONDERWERP	Ontheffing beheer en schadebestrijding

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op het verzoek tot wijziging van 8 september 2021 van de Stichting Faunabeheereenheid Utrecht te Renswoude (hierna: de aanvrager) van eerder verleende ontheffing in het kader van artikel 3.3 eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in artikel 3.3, eerste lid, 3.17, eerste lid, en 3.18 eerste en vierde lid van de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 en Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017 hebben wij besloten:

- Het besluit van 25 mei 2021, met kenmerk Z-WNB-BSB-2020-0913 en nummer 8225B9F8, in te trekken en te vervangen door onderhavig besluit;
- Ontheffing te verlenen, in aanvulling op de landelijke vrijstelling, voor wat betreft het gebruik van vangkooien, kastvallen, het gebruik van lokvoer, elektronische lokmiddelen, middelen waarmee lokgeluiden nagebootst worden, levende en niet levende lokvogels;
- Ontheffing wordt verleend voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025 (hierna: FBP).

II. Omschrijving van de aanvraag

De oorspronkelijke aanvraag van 1 juli 2020 heeft betrekking op het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht en ziet op het doden van zwarte kraaien met een geweer ter ondersteuning van verjaagacties gedurende 1 uur voor zonsopgang en 1 uur na zonsondergang dit in het belang van beperking/voorkoming van belangrijke schade aan landbouwgewassen. Daarnaast heeft de aanvraag betrekking op het gebruik van kraaienvangkooien ter voorkoming van ernstige schade aan de fruitteelt in de periode 1 juni t/m 31 oktober. Dit is nader omschreven in het FBP in Hoofdstuk 26.5. Er wordt ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1, 3.3, 3.4, 3.25 en 3.26 van de wet voor wat betreft de zwarte kraai (*Corvus corone*) voor de duur van het FBP.

III. Toetsingskader

De aanvraag is getoetst aan Hoofdstuk 3 Soorten van de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017, Besluit Natuurbescherming en het goedgekeurde Faunabeheerplan 2019-2025.

De zwarte kraai is een van nature in Nederland in het wild levende diersoort welke beschermd is ingevolge artikel 3.1. van de wet.

Domein Leefomgeving
Archimedeslaan 6
Postbus 80300, 3508 TH, Utrecht
Telefoon 030-2589111

IV. Procedurc

Bij besluit van 27 augustus 2020, met kenmerk Z-WNB-BSB-2020-0913 en nummer 82145951 is door ons beslist op de aanvraag van 1 juli 2020. Op 6 september 2020 is een bezwaarschrift ingediend tegen dit besluit. Bij besluit van 25 mei 2021, met nummer 8225B9F8, hebben wij hierop beslist. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen. Ons besluit geldt hierdoor bijvoorbeeld alleen voor percelen met rijpend fruit (te weten: peer) en direct daaraan grenzende percelen. Een verdere beperking houdt in dat ontheffing sindsdien slechts geldt binnen het werkgebied van de wildbeheereenheden Kromme Rijn-gebied en Tussen Vecht en Oude Rijn.

Laatstgenoemde beperking blijkt in de praktijk te krap: ook binnen het werkgebied van de wildbeheereenheden Lopikerwaard e.o. en Vijfheerenlanden wordt peer geteeld en is sprake van schade(dreiging). In het verzoek tot wijziging van 8 september 2021 en de aanvullende informatie die wij ontvingen op 24 januari 2022 vraagt de aanvrager hiervoor aandacht. Gelet hierop besluiten wij de ontheffing van 25 mei 2021 uit te breiden met het werkgebied van deze wildbeheereenheden. Op verzoek van de aanvrager wordt de ontheffing van 25 mei 2021 ingetrokken en vervangen door het onderhavige besluit.

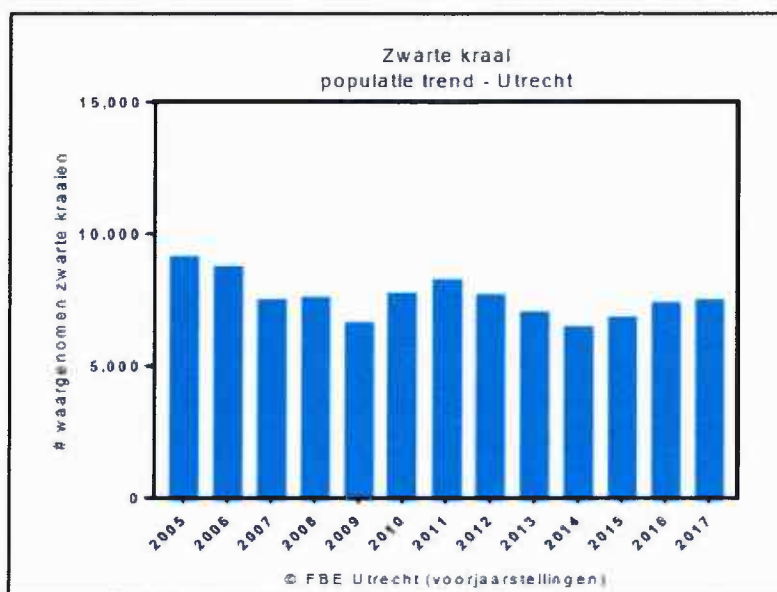
V. Toetsing beheer en schadebestrijding

Landelijke vrijstelling

De zwarte kraai staat op de landelijke vrijstellingslijst op grond van het in het gehele land aanrichten van schade. Een vrijstelling kan slechts worden gegeven als de staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. Met de landelijke aanwijzing door de minister is reeds vastgesteld dat dodelijk beheer niet zal leiden tot een ongunstige staat van instandhouding van de zwarte kraai. De landelijke vrijstelling staat afschot toe van zonsopkomst tot zonsondergang en voorziet hiermee niet in dodelijk beheer tijdens de schemerperiode. Zwarte kraaien veroorzaken ook in de schemerperiodes schade. Ze stoppen pas geruime tijd na zonsondergang met foerageren.

Aantalsontwikkeling

Volgens het Netwerk Ecologische Monitoring vertoont de trend van zwarte kraaien die waargenomen worden in december in de provincie Utrecht een dalende trend. De trend is gebaseerd op van jaar tot jaar sterk wisselende aantallen en heeft deels betrekking op alhier overwinterende vogels en is dus afhankelijk van het winterweer. Tellingen van de FBE Utrecht die jaarlijks gedaan worden in april, en dus minder beïnvloed worden door overwinterraars, laten een licht fluctuerende populatie zien. De zwarte kraai komt in de provincie Utrecht met name voor in het agrarische halfopen buitengebied en in het stedelijk gebied. Dit is in lijn met het gewijzigde habitatgebruik van de zwarte kraai. Zo vestigde de soort zich circa gedurende de jaren tachtig in steden maar verdween hij tegelijkertijd uit de grote bossen en heidevelden. De verplaatsing van bossen en heidevelden naar steden en agrarisch gebied heeft vermoedelijk niet van doen met voedselaanbod, maar wel met de aanwezigheid van haviken. Vanwege afname van andere prooi-soorten neemt de mate waarop haviken, zwarte kraaien prefereren toe.

Figuur 1: Aantalsontwikkeling van de zwarte kraai in de provincie Utrecht, Periode 2005-2017 (Bron: FBE Utrecht 2018)

Landbouwschade

Zwarte kraaien kunnen schade toebrengen aan landbouwgewassen, de grootste schade in de provincie is getaxeerd in de teelt van peren (BIJ12 Faunazaken). De in onderstaande tabel weergegeven getaxeerde schadebedragen door BIJ12 Faunazaken geven een minimale weergave van de schade veroorzaakt door zwarte kraaien in de provincie Utrecht. De taxaties zijn uitgevoerd door BIJ12 Faunazaken nadat een grondgebruiker een aanvraag tegemoetkoming faunaschade heeft ingediend bij BIJ12 Faunazaken. Door het aanpikken en bevuilen van vruchten hebben zwarte kraaien in 2012 voor meer dan €70.000,- aan schade veroorzaakt. In overige jaren ligt de getaxeerde schade lager. De getaxeerde schade betreft enkel secundaire schade, aangezien de zwarte kraai op de landelijke vrijstellingslijst staat en schade door zwarte kraaien niet wordt vergoed. Dit betekent dat, bij een schademelding, door de taxateur is geconstateerd dat (een deel) van de schade veroorzaakt is door de zwarte kraai.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Appels (€)	666	6	9	487	686	0
Peren (€)	70.753	3.516	2.784	2.453	1.069	1.559
Snijmais (€)	110	0	0	0	0	0
Totaal	71.529	3.522	2.793	2.940	1.755	1.559

Figuur 2 : Overzicht van de getaxeerde schadetegemoetkomingen veroorzaakt door zwarte kraai per jaar. Bron: BIJ12 Faunazaken 2018.

Schade aan Flora en Fauna

De zwarte kraai kan schade aan beschermde fauna veroorzaken zoals het prederen van weidevogelnesten. De landelijke vrijstelling is ook in het kader van dit belang verleend, artikel 3.15, zesde lid, aanhef en onder a, sub 2, van de wet.

Resultaten en evaluatie gevoerde beheer

Het Faunabeheerplan 2014-2019 had als doelstelling om de door zwarte kraaien veroorzaakte landbouwschade terug te brengen tot een bedrag van circa €5.000,- per jaar. Doordat de schadecijfers van BIJ12 Faunazaken maar een beperkt deel van de werkelijke schade weergeven kan niet worden getoetst of deze doelstelling is gehaald.

Het dodelijk beheer van zwarte kraaien in de provincie Utrecht heeft in de afgelopen beheerperiode bijgedragen aan het voorkomen van belangrijke schade zonder de populatie negatief te beïnvloeden. Het aantal gedode zwarte kraaien door zowel de landelijke vrijstelling als met behulp van vangkooien heeft niet geleid tot een afnemende populatie. Hiermee lijkt bevestigd dat het huidige gebruik van vangkooien geen risico voor de gunstige instandhouding van de zwarte kraai vormt, ook niet in combinatie met het afschot als landelijk vrijgestelde soort. Voor de meest effectieve verjaging is, volgens de aanvrager, ook verjaging met ondersteunend afschot in de schemer gewenst. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de zwarte kraai.

Overzicht gedode dieren

Het aantal geregistreerde gedode zwarte kraaien is in de jaren 2016 en 2017 ten opzichte van voorgaande jaren sterk toegenomen. Het is aannemelijk dat deze toename het gevolg is van een toename in registratie en niet een toename van afschot. Tot 2017 was de registratie van landelijk vrijgestelde diersoorten niet verplicht. In aanloop naar de nieuwe wetgeving zijn uitvoerders begonnen met het registreren en communiceren van hun activiteiten. In 2017 is naast afschot op basis van de landelijke vrijstelling gebruik gemaakt van de ontheffing vangkooi zwarte kraai. Er zijn in totaal 15 zwarte kraaien gevangen met een vangkooi (Lopikerwaard: 10 en Vecht en Veenstreek: 5).

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
WBE						
De Eem	2	2	3	40	103	112
De Schaffelaar	0	0	0	1	189	327
Kromme Rijn-Gebied	74	179	97	103	183	250
Lage Vuursche	0	0	0	0	0	9
Lopikerwaard	96	212	327	286	361	305
Noorderpark	170	105	386	294	364	148
Tussen Vecht en Oude Rijn	27	161	87	57	177	197
Vecht en Veenstreek	11	35	15	50	58	279
Vijfheerenlanden	1	2	64	4	21	80
Ongeclassificeerd	4	31	0	83	348	373
TOTAAL UTRECHT:	385	727	979	918	1.804	2.080

Figuur 3: Overzicht geschoten zwarte kraaien per WBE, periode 2012-2017. Bron: FBE Utrecht

Gebruik vangkooi

Om belangrijke schade aan gewassen te kunnen beperken en te voorkomen is naast de mogelijkheid tot afschot op basis van de landelijke vrijstelling en het inzetten van werende middelen, ook de inzet van een vangkooi noodzakelijk, dit om lokaal de populatie voldoende te kunnen verminderen. Zwarte kraaien hebben vaste territoria waardoor het verlagen van een populatie nabij schadegevoelige gewassen langdurig schade kan voorkomen. Het lerend vermogen van zwarte kraaien stelt hen in staat om snel associaties te leggen waardoor zowel verjaging als afschot in effectiviteit afneemt. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat vangkooien een effectieve maatregel zijn tot het reduceren van de lokale aanwezigheid van zwarte kraaien (Sage & Aebischer, 2017). Gevangen zwarte kraaien worden gedood volgens artikel 3.9 van het Besluit natuurbescherming. Binnen het kader van de wet is het doden van gevangen zwarte kraaien enkel met jachtgeweer toegestaan omdat gevangen dieren niet worden gezien als in nood verkerende vogels.

Preventie maatregelen

Preventieve verjagingsmiddelen zijn wisselend effectief en gewenning kan snel ontstaan. Afweermethoden kunnen gericht zijn op visuele afschrikking door het nabootsen van predatoren of dode soortgenoten. Andere middelen zijn gericht op akoestische afschrikmethoden zoals knallen, ratels of geluiden van roofdieren en soortgenoten. Ook is het mogelijk landschappelijke elementen aan te passen zodat predatoren worden gefaciliteerd en vogels kwetsbaarder zijn tijdens het foerageren. Denk hierbij aan palen waarvandaan roofvogels kunnen jagen en onoverzichtelijke struwelen waardoor foeragerende vogels minder overzicht hebben op mogelijke predatoren. Effectiviteit van deze methoden op specifiek kraaiachtigen is tot heden nog niet onderzocht. Bij alle verjagingsmiddelen is het van groot belang om al vroeg in het jaar preventieve middelen te plaatsen om zo het habitat onaantrekkelijk te maken voordat schade ontstaat.

Middelen

In artikel 3.25, eerste lid, van de wet is bepaald dat bij het verlenen van een ontheffing de middelen worden aangewezen die voor het vangen en doden van dieren mogen worden gebruikt. Op grond van het derde lid van dit artikel worden slechts middelen aangewezen die nadelige gevolgen voor het welzijn van dieren voorkomen, dan wel beperken. De toegestane middelen zijn nader gespecificeerd in de bijlage A en B behorend bij deze ontheffing en in de gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker.

Duur en perioden

Oorspronkelijk werd ontheffing gevraagd om in de periode 1 januari t/m 31 december gebruik te mogen maken van het geweer bij het uitvoeren ondersteunend afschot bij verjaging gedurende het uur voor zonsopkomst en het uur na zonsondergang. Dit is verboden op grond van artikel 3.16, eerste lid, onder a van het Besluit natuurbescherming. In artikel 3.26, derde lid van de wet is bepaald dat bij het verlenen van een ontheffing, genoemd in artikel 3.25, eerste lid van de wet, ook ontheffing kan worden verleend van dit verbod. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de belangen van veiligheid, volksgezondheid, (dieren) welzijn en milieu. Daarnaast werd ontheffing gevraagd voor gebruik van kraaienvangkooien in de periode van 1 juni t/m 31 oktober in of in de nabijheid van fruitteeltbedrijven.

VI. Conclusie

Uit het faunabeheerplan is gebleken dat de doelstellingen voor deze soort kunnen worden behaald zonder afschot in de schemerperiode. Er is verder geen onderbouwing aangeleverd waarom deze (aanvullende) methode wel noodzakelijk moet worden geacht. De enkele stelling dat zwarte kraaien ook in de schemerperiode foerageren is hiervoor onvoldoende. Daarom zien wij geen aanleiding om afschot voor zonsop- en na zonsondergang toe te staan.

Ten aanzien van het jachtveldvereiste merken wij het volgende op: er wordt geen soort specifieke onderbouwing aangeleverd waarom dit in zijn algemeenheid, voor de hele provincie, noodzakelijk is. Wij zien daarom geen aanleiding dit toe te staan.

Op basis van de schadecijfers is, naar ons oordeel, de dreiging van belangrijke schade alleen aangetoond voor de fruitsoort peer, voor de periode juli/augustus. De ontheffing zal dan ook hiertoe worden beperkt. Maar aangezien uit het verzoek tot wijziging van 8 september 2021 blijkt dat ook binnen het werkgebied van de wildbeheereenheden Lopikerwaard e.o. en Vijfheerenlanden peer wordt geteeld, en ook hier sprake is van een dreiging van belangrijke schade, wordt ontheffing tevens verleend voor deze wildbeheereenheden. Van het totaal aantal in 2017 gevangen kraaien werden de meesten gevangen binnen het werkgebied van de wildbeheereenheid Lopikerwaard e.o.

Gevangen kraaien worden niet beschouwd als in nood verkerende vogels. Dit betekent dat, bij gebreke aan andere toegestane middelen en dodingsmethoden, deze vogels alleen mogen worden gedood middels het geweer, waaronder begrepen een luchtdrukgeweer mits hiermee is voldaan aan de wettelijk vereisten ten aanzien van dit middel en de gebruikte munitie. Gebruik van slag-, snij en steekwapens, alsmede cervicale dislocatie is alleen toegestaan bij in nood verkerende, gewonde exemplaren.

VII. Voorschriften

Aan het gebruik van deze ontheffing zijn nadere voorschriften verbonden. Deze vindt u in de bijlage.

VIII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

IX. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de datum waarop verzending plaatsvindt aan de aanvrager. Van dit besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl.

X. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

XI. Verzending

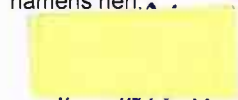
Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing:

- Stichting Faunabeheereenheid Utrecht te Renswoude.

Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- Politie Regio Utrecht, coördinator bijzondere wetten;
- Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen.

Mevr. drs. Ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

BIJLAGE

Voorschriften verbonden aan het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 22 juni 2022, zaaknummer Z-WNB-BSB-2020-0913.

Naast de wettelijke voorschriften voortvloeiend uit de Wet natuurbescherming zijn op grond van artikel 5.3 Wnb de volgende voorschriften verbonden:

Gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker

Door gebruikmaking van dit besluit verklaart ontheffinggebruiker kennis te hebben genomen van de inhoud van op dit besluit van toepassing zijnde Algemene Gebruiksvoorschriften Ontheffingen Faunabeheer, zoals deze van toepassing zijn op het moment dat van dit besluit gebruik wordt gemaakt. Deze Algemene Gebruiksvoorschriften Ontheffingen Faunabeheer worden hier als herhaald en ingelast beschouwd en zijn te raadplegen via het webadres:

<https://www.provincie-utrecht.nl/lokeUvergunningen-ontheffingen/ontheffing-wet-natuurbescherming-dieren-en-planten>.

Reikwijdte

De ontheffing geldt voor de wildbeheereenheden Kromme Rijn-gebied, Tussen Vecht en Oude Rijn, Lopikerwaard e.o. en Vijfheerenlanden, voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025.

Specifieke voorschriften

1. De ontheffing geldt in de periode 1 juli t/m 31 augustus voor het vangen met behulp van kraaienvangkooien en het doden van de beschermde diersoort zwarte kraai, om schade aan fruitteelt te voorkomen.
2. De ontheffing geldt alleen voor percelen met rijpend fruit (te weten: peer) en direct daaraan grenzende percelen
3. Het gebruik van het geweer is niet toegestaan op zondagen, nieuwjaarsdag, tweede paas- en pinksterdag, beide kerstdagen en Hemelvaartsdag.
4. Het gebruik van luchtdrukwapens is toegestaan om een gevangen dier te doden, ook op de onder 3 uitgesloten dagen.
5. Het gebruik van lokvogels is toegestaan mits voorzien van een gesloten pootring.
6. De vangkooi dient dagelijks te worden gecontroleerd op vangsten.
7. Er dient te allen tijde vers drinkwater in de vangkooi aanwezig te zijn.
8. Het gebruik van slag, snij- of steekwapens en geweer is toegestaan voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels.
9. Het doden door middel van cervicale dislocatie geldt alleen voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels van een omvang kleiner dan of gelijk aan eenden.
10. Alle gevangen vogels waarvoor geen ontheffing is verleend voor gebruik van dit middel dienen tijdens de dagelijkse controle direct te worden vrijgelaten.
11. Voordat gebruik gemaakt wordt van deze ontheffing dienen de locaties van de vangkooien bekend te worden gemaakt bij de FBE.

